

35. B Ö L Ü M

Tahliye Olmuş Kadın Hükümlülerin Cezaevi ve Cezaevi Sonrası Yaşamlarına İlişkin Olguların Sunumu

Rumeysa AKGÜN¹

Giriş

Türkiye’de cezaevine giren kadın sayılarına bakıldığında son 20 yılda kadın hükümlü sayısında önemli artış olduğu görülmektedir. TÜİK Adalet İstatistiklerine bakıldığında 1998 yılında cezaevine giren kadın sayısı 2520 iken bu sayı 2019 yılında 11432 olmuştur. Tahliye olan kadın hükümlü sayısına bakıldığında ise 2009 yılında 3089 kadın tahliye olurken 2019 yılında 11199 kadın hükümlü tahliye olmuştur (TÜİK, 2021). Verilerden de anlaşılacağı üzere cezaevine giren kadın sayısının artmasının yanı sıra tahliye olan kadın sayısı da oldukça fazladır.

Kadın hükümlüler özellikle kadın olmaları nedeniyle cezaevinde pek sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunlardan en önemlisi şüphesiz çocukları olan kadınların yaşadığı sorunlardır. Kadınların çocukları yanlarında olduğunda veya çocukları cezaevinin dışında olduğunda farklı sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

Kadın çocukları yanlarında olduğunda çocuklar kapalı ortamda sürekli yetişkinlerle birlikte kalmakta ve bu durum onların psikososyal açıdan olumsuz etkilemektedir. Çocuklar cezaevinin içinde kavgalara, infaz koruma memur-

larının aramalarına şahit olmakta kendilerine uygun olmayan yetişkin yemeklerinden yemek zorunda kalmakta ve kendi dünyalarında anlamlandıramadıkları pek çok olumsuz duruma şahit olmakta yapay bir dünyanın içinde yaşamak zorunda kalmaktadır.

Çocukların ceza infaz kurumunda annelerinin yanında kalmalarının sakıncalı olmasının yanı sıra dışarıda olmaları da pek çok sorunu beraberinde getirmektedir. Özellikle çocuklarının bulunduğu ilden farklı bir cezaevinde kalan kadınlar çocuklarını yeterince görememekte, çocuklarının sağlıkları ve durumları ile ilgili bilgi alamamaktadır. Bu duruma ek olarak anneleri babalarını öldürmüşse çocuklar büyük oranda babalarının ailesi almakta ve anneye çocukları gösterilmemekte ve düşmanca yetiştirilmektedir. Bu durumda kadınlar cezaevinden tahliye olduktan sonra da çocuklarını görmekte zorlanmaktadır.

Kadınların cezaevinde yaşadığı sorunlardan bir diğeri ekonomik sorunlardır. Yapılan araştırmalarda cezaevine giren kadınların genelde düşük sosyoekonomik düzeye sahip olduğu görülmüştür (Darcan, 2014; Akgün, 2012; Akgün,

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, rumeysaakgun@gmail.com

ve daha fazla tahliye sonrası programlarının kadınlar için yapılması gerektiği görülmüştür. Bu duruma ek olarak öfke kontrolü, stres yönetimi, problem çözme ve iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmaların özellikle grup çalışmalarının cezaevlerinde daha sık yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tahliye sonrasında ise özellikle sosyal destek mekanizmaları olmayan kadınların belediyeler, sivil toplum kuruluşları gibi yerel yönetimdeki kuruluşlar tarafından takibinin yapılması, eski hükümlü çalıştırmaya yönelik yasal düzenlemenin daha işlevsel kullanımına yönelik müdahalelerin gerçekleştirilmesinin faydalı olacağı; bu durumun sonucu olarak da kadınların cezaevi sonrasında hem kendi ayaklarının üzerinde durmalarında yarar sağlayacağı hem de tekrar suç işleyip cezaevine girmelerinde engelleyici faktör olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. TÜİK Ceza İnfaz Kurumuna Giren ve Cezaevinden Tahliye Kadın Sayısı İstatistiği (2021). Erişim Adresi: [<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ceza-Infaz-Kurumu-Istatistikleri-2019-33625>], Erişim tarihi: 25.03.2021.
2. Saruç, S. (2013). Kadın Hükümlülerin Cezaevi Yaşantısı ve Tahliye Sonrası Gereksinimleri. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
3. Akgün, R. (2020). Sosyal Sorun Alanlarından Kadın Hükümlüler: Tahliye Sonrası Gelecek Beklentileri. (EDT), Rumeysa Akgün, Günce Demir. Ankara: Nobel Yayınevi.
4. Darcan, E. (2014). Kadın Mahkûmların Cezaevinden Çıktıktan Sonra Toplumsal Hayata Katılmada Yasadıkları Zorluklar. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, (32), 87-111.
5. Akgün, R. (2012). Kadın hükümlülerin sorunları ve başa çıkma tarzları: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu örneği. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
6. Akgün, R. (2019). Adam Öldüren Kadınlar. Ankara:-Nika Yayınevi.